

**Een archeologisch inventariserend
veldonderzoek (IVO) door middel van
megaboringen op een terrein aan de
Haarstdiek bij Sleen, gemeente
Coevorden (Dr.)**

H. Buitenhuis

ARC-Rapporten 2006-85

Groningen
3 oktober 2006
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van megaboringen op een terrein aan de Haarstdiek bij Sleen, gemeente Coevorden (Dr.)

ARC-Rapporten 2006-85
ARC-Projectcode 2006-245

Opdrachtgever
Centraal Bodemkundig Bureau CBB, Deventer
Bevoegd gezag
provincie Drenthe, dr. W.A.B. van der Sanden, Drents Plateau
Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

ARCHIS nummer booronderzoek
18993

Tekst
H. Buitenhuis
Afbeeldingen
B. Schomaker
Redactie
A. Ufkes
Eindredactie
J. Schoneveld

Status
definitieve versie

Autorisatie — C.G. Koopstra

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Groningen, 3 oktober 2006

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Afbeelding 1 De ligging van het onderzoeksgebied.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

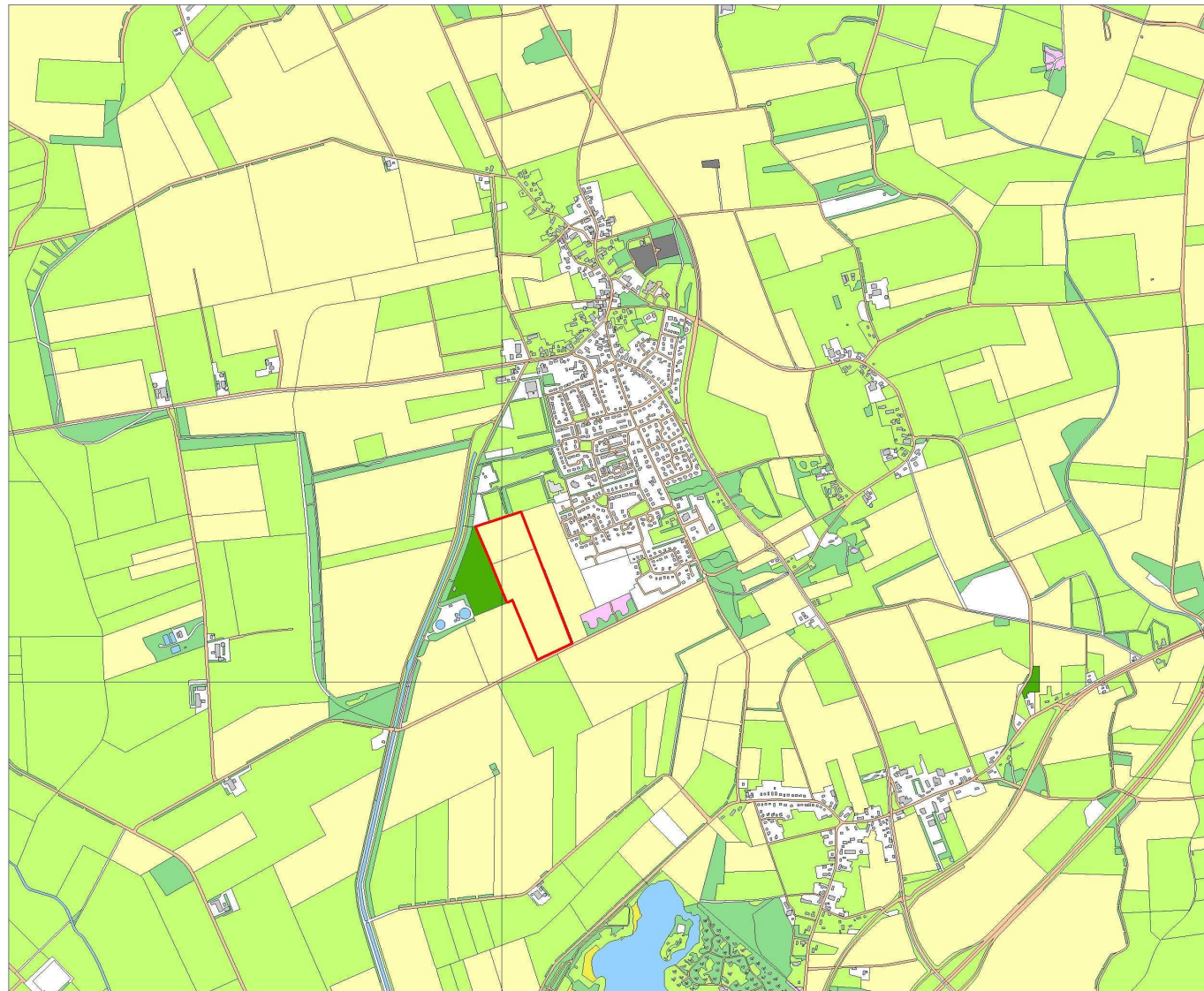
In het kader van de aan- en verkoop van twee percelen aan de Haarstdiek ten zuidwesten van Sleen is een verkennend booronderzoek uitgevoerd door ARC bv (Archaeological Research & Consultancy) (Buitenhuis 2006). Uit dit verkennend booronderzoek bleek dat zich in de noordelijke helft van het onderzoeksterrein een min of meer intacte podzolbodem bevindt. Gezien de hoge archeologische verwachting voor dit gebied, gelegen op de helling van de Hondsrug, is volgens de Richtlijnen voor archeologisch bureau- en veldonderzoek in de provincie Drenthe (Versie 1.0, 21 maart 2006) en na overleg met provinciaal archeoloog dr. W.A.B. van der Sanden besloten tot een vervolgonderzoek.

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied bestaat uit twee aaneensluitende percelen iets ten zuidwesten van de plaats Sleen (afb. 1 en 3). Het zijn percelen gelegen tussen de Haarstdiek en de Jongbloedvaart, kadastraal bekend als: Sleen, sectie R nr. 1955 en nr. 326, met een oppervlak van bijna 11 ha. Het heeft momenteel een agrarische bestemming. In het hiervoor liggende onderzoek is alleen het noordelijke deel, circa 6 ha, verder onderzocht.

21-08-2006

253076 / 534159

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)**
- bebouwd gebied
- doorgaande wegen
- bos
- bouwland
- weiland
- boomgaard/kwekerij
- heide
- zand
- begraafplaats
- water
- overig bodemgebruik

ROB
ArchisII

247883 / 529916

Afbeelding 2 Topografische kaart van de onderzoekslocatie, in rood omkaderd. Het hier onderzochte terreindeel is de noordelijke helft. Bron: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek/Archis II, 22 augustus 2006.

1.3 Objectgegevens

Provincie	Drenthe
Gemeente	Coevorden
Plaats	Sleen
Toponiem	Haarstdiek
Kaartblad	17G
Coördinaten	250.080/531.980; 249.970/531.950 250.050/531.620; 250.190/531.680
Type object	agrarische grond
Type bodem	veldpodzol
Geomorfologie	dekzand op grondmorene

1.4 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in de aan- of afwezigheid van archeologische vindplaats(en) in het onderzoeksterrein naar aanleiding van de resultaten van het verkennend vooronderzoek.

1.5 Werkwijze

Op het onderzoeksterrein zijn in totaal 115 boringen gezet ten behoeve van de archeologie (afb. 3). Deze boringen zijn verspreid over het terrein gezet om een juiste, algehele, indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen en de boorkernen te verzamelen om te onderzoeken op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. De raai-afstand en de onderlinge boorafstand bedroeg 30×20 m.

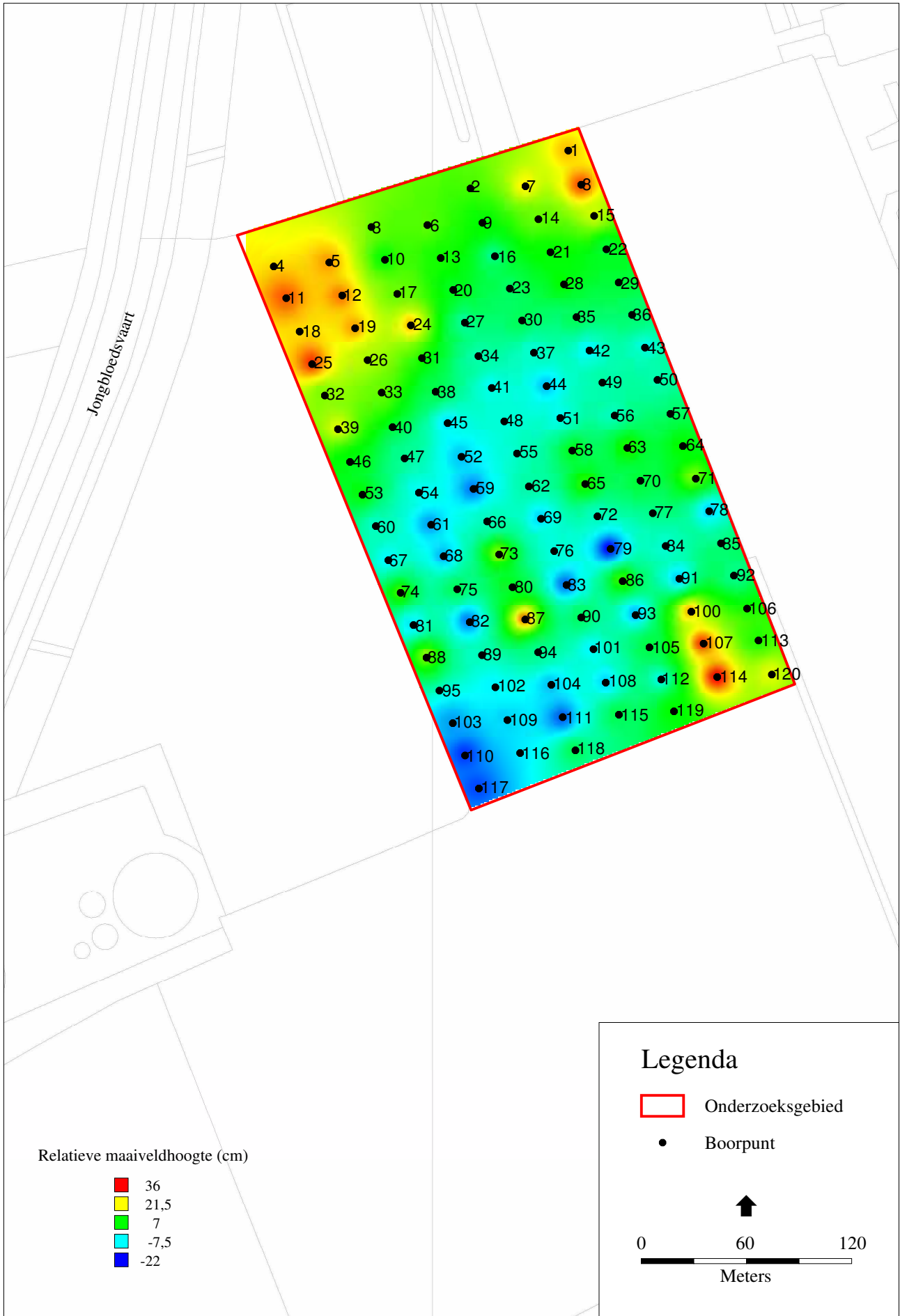
De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. Vervolgens is de bodemopbouw per boring beschreven en is er gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot.

Voor het boren is gebruik gemaakt van een verlengbare edelmanboor met een diameter van 12 cm. Naast het boren is, voor zover mogelijk, een oppervlaktekartering uitgevoerd, bestaande uit het aflopen van het gehele terrein en het inspecteren van allerlei ontsluitingen waaronder molshopen. De vondstzichtbaarheid was beperkt door begroeiing met gras en resten van akkerbouwgewassen.

2 Resultaten

2.0.1 Bodemopbouw

Voor het bureau-onderzoek wordt verwezen naar het eerder verkennend onderzoek (Buitenhuis 2006). Daaruit is gebleken dat de bodem in het gehele terrein uit zand bestaat. In het hiervoor liggende onderzoek is ook bij alle boorpunten uitsluitend zand aangetroffen. Onder een circa 25 cm dikke, sterk humushoudende, toplaag bevindt zich matig fijn zand met daarin resten van een podzolbodem. In bijlage 1 is per boorpunt aangegeven welke restanten van de verschillende horizonten zijn

Abbeelding 3 Locatie van de boorpunten geprojecteerd op het (relatieve)maaiveld reliëf.

gevonden. Alle boringen zijn tot 50 cm onder het maaiveld gezet. De getallen achter de horizont-benaming geven de geschatte dikte van de horizont aan.

Hoewel het zand geacht werd dekzand te zijn, een door de wind afgezet pakket, is er bij het zeven van de boorkernen zeer veel natuurlijk steen gevonden, waaronder vuursteen. De grootte van dit natuursteen varieert van zeer veel fijn grind tot grof grind en kiezels. Dit wijst er op dat, behalve eolische afzetting er ook sprake is van fluvio- en/of glaciële sedimenten.

2.0.2 Vondsten

Van alle boringen is de boorkern verzameld. Hierbij is het zand van direct onder de bouwvoor tot in de C-horizont tot een diepte van 50 cm beneden maaiveld verzameld. Dit zand is gezeefd met leidingwater over een zeef met een maaswijdte van 2 mm. De residuen zijn onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. In bijlage 1 wordt per boorpunt aangegeven welke indicatoren zijn aangetroffen. Het natuur- en vuursteen is beoordeeld door drs. J.R. Veldhuis.

Het houtskool bestaat uit één tot twee fragmenten zeer fijn houtskool per waarneming. Het aardewerk is zeer recent, evenals het baksteen en glas. Archeologisch van belang kunnen zijn het verbrande steen en vuursteen. Er is slechts één fragment vuursteen gevonden dat mogelijk is bewerkt. Het verbrande natuursteen, bestaande uit enkele fragmenten per waarneming, is verspreid over het onderzoeksterrein gevonden.

3 Conclusies

Het doel van het onderzoek is om inzicht te verkrijgen in de aan- of afwezigheid van archeologische vindplaats(en) in het onderzoeksterrein. Uit eerder onderzoek was gebleken dat het noordelijk deel van het terrein een deels intacte bodemopbouw heeft, waardoor een potentieel aanwezig bodemarchief intact kan zijn. Het vervolgonderzoek naar de bodemopbouw heeft de aanwezigheid van een deels intacte podzolbodem bevestigd. Er zijn echter geen aanwijzingen dat zich in het onderzochte terrein een (vuursteen)vindplaats bevindt. De aangetroffen archeologische indicatoren zijn daarvoor te spaarzaam en te verspreid over het terrein aangetroffen. Omdat zij ook niet clusteren is de verwachting zeer laag dat hier een vindplaats aanwezig is.

Er lijkt geen bezwaar te bestaan voor toekomstige activiteiten die de bodem zullen verstoren. Dit laat onverlet dat, wanneer bij de uitvoering onverhoopt grondsporen en/of vondsten worden aangetroffen, hiervan direct melding dient te worden gemaakt bij de provinciaal archeoloog, dr. W.A.B. van der Sanden, Drents Plateau, Stationsstraat 11, 9401 KV Assen (tel. 0592-305932, mobiel 06-22662601; w.sanden@drentsplateau.nl).

Literatuur

Buitenhuis, H., 2006. *Een inventariserend archeologisch onderzoek door middel van een bureau-onderzoek en grondboringen voor een terrein aan de Haarstdiek bij Sleen, gemeente Coevorden (Dr.)*. Groningen (ARC-Rapporten 2006-79).

Bijlage 1 Boorstaten met RD-coördinaten en vondsten

hk = houtskool; aw = aardewerk; bst = baksteen; v s = verbrand steen; vst = vuursteen z-waarde = relatief in cm ten opzichte van 0-punt (boring 40); 1 = aanwezig

boring	X-coörd	Y-coörd	Z-waarde	horizont	hk	aw	bst	glas	v s	vst
1	250.083	531.979	25	B C	-	-	-	-	-	-
2	250.022	531.947	13	C rommelig	-	-	-	-	-	1
3	249.965	531.925	12	BC C	-	-	-	-	-	-
4	249.910	531.902	36	B C	-	-	-	-	-	-
5	249.955	531.923	27	E B C	-	-	-	-	-	-
6	250.008	531.939	12	B! C	1	-	-	-	-	1
7	250.073	531.952	22	C rommelig	-	-	-	1	-	1
8	250.093	531.952	32	BC C	-	-	-	-	-	1
9	250.056	531.930	7	C	-	-	-	-	-	-
10	250.000	531.919	7	C	-	-	-	-	-	1
11	249.941	531.909	31	BC C	-	-	-	-	-	1
12	249.960	53.1901	29	C	-	-	-	-	-	-
13	250.032	531.920	8	B(5) C	-	-	-	-	-	-
14	250.076	531.926	13	BC C	-	-	-	1	-	1
15	250.097	531.935	19	B(5) C	-	-	1	1	-	-
16	250.050	531.911	-1	C	-	1	-	-	-	-
17	249.975	531.895	13	B C	-	-	-	-	-	-
18	249.924	531.865	-	BC C	-	-	-	-	-	-
19	249.920	531.876	27	B(5) C	-	-	-	-	-	-
20	249.990	531.919	5	BC(2) C	-	-	-	-	-	-
21	250.071	531.913	7	C	-	1	-	-	-	-
22	250.100	531.916	4	BC(2) C	-	-	-	1	-	-
23	250.016	531.892	1	C	-	-	-	1	-	-
24	249.977	531.870	25	BC C	-	-	-	-	-	1
25	249.930	531.854	33	C	-	-	-	-	-	-
26	249.965	531.856	17	BC(4) C	-	-	-	-	-	-
27	250.022	531.861	-2	C	-	-	-	-	-	-
28	250.096	531.893	7	B	-	-	1	-	-	-
29	250.111	531.892	4	B! C	-	-	-	-	-	-
30	250.072	531.876	2	C	-	-	-	-	-	1
31	249.981	531.850	0	BC(2) C	-	-	-	-	-	1
32	249.934	531.841	14	C	-	-	-	-	-	-
33	249.977	531.843	13	C	-	-	-	-	-	-
34	250.031	531.804	-3	BC C	-	-	-	-	-	-
35	250.093	531.875	2	B C	-	-	-	-	-	-
36	250.121	531.882	1	C	-	-	-	-	-	-
37	250.066	531.865	-5	BC C	-	-	-	-	-	-
38	250.007	531.859	3	B(5) C	-	-	-	-	-	-
39	249.965	531.846	20	BC C	-	-	-	-	-	-
40	250.009	531.843	0	BC(2) C	-	-	-	-	-	-
41	250.060	531.866	-7	B(2) BC C	-	-	-	-	-	-
42	250.108	531.863	-8	C	-	-	-	-	-	1
43	250.142	531.852	-6	B(3) C	-	-	-	-	-	-
44	250.086	531.854	-11	B C	-	-	-	-	-	-
45	250.031	531.826	-9	C	-	-	-	-	-	-
46	250.000	531.787	6	BC(2) C	-	-	-	-	-	-
47	250.015	531.814	-2	C	-	-	-	-	-	-
48	250.060	531.829	-5	C	-	-	-	-	-	-
49	250.126	531.850	-3	BC C	-	-	-	-	-	-
50	250.147	531.846	-3	C	-	-	-	-	-	-

boring	X-coörd	Y-coörd	Z-waarde	horizont	hk	aw	bst	glas	v s	vst
51	250.102	531.828	-7	C	-	-	-	-	-	-
52	250.037	531.823	-11	BC C	-	-	-	-	-	-
53	249.955	531.780	7	C	-	-	-	-	-	-
54	250.003	531.773	-7	C	-	-	-	-	-	-
55	250.052	531.798	0	BC	-	-	-	-	-	-
				rommelig						
56	250.130	531.851	-4	B! C	-	-	-	-	-	-
57	250.133	531.829	-	B(3) C	-	-	-	-	-	-
58	250.087	531.815	6	(E) B(10) C	-	-	-	-	-	-
59	250.014	531.797	-15	C	-	-	-	-	-	1
60	249.985	531.780	-4	C	-	-	-	-	-	-
										natuurlijke afslag
61	250.026	531.776	-13	C	1	-	-	-	-	1
62	250.094	531.794	-2	C	-	-	-	-	-	-
63	250.142	531.832	9	C	-	-	-	-	-	-
64	250.188	531.831	7	B(3) C	-	-	-	-	-	-
65	250.155	531.806	10	B(2) C	-	-	-	-	-	-
66	250.045	531.756	-4	C	-	-	-	-	-	1
67	249.994	531.739	-8	C	-	-	-	-	-	-
68	249.954	531.743	-12	C	-	-	-	-	-	-
69	250.010	531.743	-10	C	-	-	-	-	-	1
70	250.064	531.770	4	C	-	-	-	-	-	1
71	250.128	531.800	14	C	-	-	-	-	-	-
72	250.168	531.796	-4	E B C	1	-	-	-	-	1
73	250.134	531.788	15	C	-	-	-	-	-	-
74	250.110	531.779	10	C	-	-	-	-	-	-
										natuurlijke afslag
75	250.092	531.756	2	BC C	1	-	-	-	-	-
76	250.044	531.728	-6	C	-	-	-	-	-	-
77	250.166	531.762	-	C	-	-	-	-	-	-
78	250.019	531.721	-10	C	-	-	-	-	-	-
79	250.169	531.788	-22	C	-	-	-	-	-	-
80	250.103	531.752	5	C	-	-	-	-	-	-
										mogelijk bewerkt
81	250.045	531.728	-9	C	-	-	-	-	-	-
82	250.004	531.712	-15	B(10) C	-	-	-	-	-	-
83	250.043	531.714	-16	B(5) C	-	-	-	-	-	-
84	250.089	531.731	-5	BC(2) C	-	-	-	-	-	-
85	250.164	531.745	-	BC C	-	-	-	-	-	-
86	250.136	531.745	11	B(2) C	-	-	-	-	-	-
87	250.177	531.745	30	BC(3) C	-	-	-	-	-	-
88	250.173	531.754	14	C	-	-	-	-	-	-
89	250.028	531.681	-	C	-	-	-	-	-	-
90	250.117	531.733	2	C	-	-	-	-	-	-
91	250.068	531.712	-11	B(1) C	-	-	-	-	-	1
92	250.013	531.692	-1	BC C	-	-	-	-	-	-
93	250.043	531.709	-12	C	-	-	-	-	-	-
94	250.102	531.726	-1	B C	-	-	-	-	-	-
100	250.179	531.721	26	C	-	-	-	-	-	-
101	250.121	531.705	-8	B(2) C	-	-	-	-	-	-
102	250.051	531.704	-8	C	-	-	-	-	-	-
103	250.013	531.657	-13	BC(2) C	-	-	-	-	-	-
104	2500.89	531.687	-11	C	-	-	-	1	-	-
105	250.125	531.700	3	BC C	-	-	-	1	-	-

boring	X-coörd	Y-coörd	Z-waarde	horizont	hk	aw	bst	glas	v s	vst
106	250.182	531.715	0	B(3) C	-	-	-	-	-	-
107	250.186	531.711	33	C	-	-	-	-	-	-
108	250.118	531.690	-10	B!(5) BC C	-	-	-	-	-	-
109	250.061	531.667	-10	C	-	-	1	-	-	-
110	250.065	531.667	-19	C	-	-	-	-	-	1
111	250.083	531.653	-17	C	-	-	-	-	-	-
112	250.134	531.677	-6	B(10) C	-	-	-	1	-	1
113	250.170	531.692	9	C	-	-	-	-	-	-
114	250.194	531.693	36	EBC	-	-	-	-	-	-
115	250.159	531.641	3	B(3) C	-	-	-	-	-	1
116	250.092	531.640	0	C	-	-	-	1	-	1
117	250.051	531.623	-18	BC C	1	-	-	-	-	1
118	250.083	531.619	2	C	-	-	-	-	-	-
119	250.121	531.646	7	B(2) C	-	-	-	-	-	1
120	250.194	531.684	20	BC C	-	-	-	-	-	-